

YAPI MALZEMELERİ YÖNETMELİĞİNDE ODUN KÖKENLİ ÜRÜNLER

Yener TOP¹, İlker AKYÜZ²

¹Frankfurt Main, Germany; ²KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon

ÖZET

Avrupa Birliği üyesi ülkelerde, yapı düzenlemelerini de içine alan yapı ürünleri için gerekli ulusal düzenlemelerdeki büyük farklılık, ürün ve hizmetlerin serbestçe dolaşabildiği gerçek bir iç pazarın oluşmasına engel oluşturmuştu. Bu sorunu çözmeyi amaçlayarak, avrupalı otoriteler, uygulamada görülür sonucu CE işareti olan Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (YMY)'ni benimsediler. YMY, tüm yapı malzemelerinin pazarda yer almadan önce CE işaretini taşımasını gerektirir. CE işaretini ürüne eklemek için üreticiler, uyumlaştırılmış Avrupa Standartları ve Avrupa Teknik Onayı Kılavuz'unda tanımlanmış belirli işleri yerine getirmek zorundadır. Yapı ve inşaat mühendisliği işlerini içeren yapı işlerinde sürekli olarak kalacak şekilde kullanılan odun kökenli ürünler, YMY içinde yer almaktadır. Türkiye, Avrupa Birliği Yeni Yaklaşım Yönetmelikleri'nden biri olan YMY'ni 2002 yılında benimsemiş ancak henüz yürürlüğe girmemiştir.

Anahtar Kelimeler: CE İşareti, Yapı Malzemeleri Yönetmeliği, Odun Kökenli Ürünler

PROCEDURE OF WOOD BASED COMPOSITE PRODUCTS FOR STRUCTURAL MATERIALS

ABSTRACT

The great variety of national requirements for construction products – and incorporated in the building regulations - in the Member States of the European Union constituted a real barrier to the creation of a truly internal market where products and services should be circulating free. Aiming at solving this problem, the European authorities adopted the Construction Products Directive (CPD) of which the CE marking is the visible result in practice. The CPD requires that all construction products shall bear the CE marking before being placed on the market. In order to affix the CE marking to a product, the manufacturer has to perform certain tasks, defined in the harmonised Euro Standard (EN) or European Technical Approval Guideline (ETAG). The wood based products which are produced for incorporation in a permanent manner in construction works, including both buildings and civil engineering works has been contained by CDP. Turkey has adopted the Construction Products Directive which is one of the European Union New Approach Directives at 2002 but it has not yet come into force.

Keywords: CE Marking, The Construction Products Directive, Wood Based Products

1.GİRİŞ

Avrupa Birliği'nin (AB) kurulmasıyla birlikte üye devletler arasındaki tarifeler ortadan kalkmış ancak, malların serbest dolaşımını sağlamada yeterli olamamıştır. Ticareti yapılan mallar için üye devletlerin uyguladıkları teknik düzenlemeler arasındaki farklılıklar serbest dolaşıma engel oluşturmuştur. Bu sorunun aşılması çalışmaları, 1969 yılında "Ulusal Düzenlemeler Arasındaki Farklılıklar Nedeniyle Ortaya Çıkan Ticarete Teknik Engellerin Ortadan Kaldırılması için Genel Program"ın yayımlanması ile sonuçlanmıştır. "Klasik

Yaklaşım” olarak adlandırılan bu program, içerdiği ya da içermediği bazı nedenlerden serbest dolaşımı sağlamada yetersiz kalmış ve AB yeni arayış içine girmiştir. Bu arayış “Yeni Yaklaşım” anlayışını getirmiştir. Bu yaklaşımda ürünlerin tek tek standartlarının uyumlaştırılması yerine, birbirine benzeyen ürünler aynı grupta toplanarak, tek bir yönetmelik ile asgari güvenlik koşulları sağlanmaya çalışılmıştır(1).

Sadece teknik düzenlemelerin uyumlu olması endüstri ürünlerinin serbest dolaşımı için yeterli olmadığından AB, 1989 yılında, test ve belgelendirme konularını da içeren “Küresel Yaklaşım Politikası”nı benimsemiştir. Buna göre, üye ülkelerin, ürünün test, muayene ve belgelendirme konularında da aynı mevzuatı uygulamaları öngörülmüştür(1).

Üretici, AB tarafından yayımlanan yönetmeliklere tabi ürünlerini birlik pazarlarına arz edebilmesi için ürününün yönetmeliğin gerekliliklerini karşıladığını gösteren CE harfleri ile işaretlendirmelidir. Yönetmelikler, AB resmi dergisinde yayımlandıktan belli bir süre sonra CE işareti yasal bir zorunluluktur. Bazı yönetmelikler CE işareti zorunluluğu içermezler. CE bir kalite işareti değildir. Tüketicilere kalite güvencesi sağlamaz ancak ürünlerin bir kalite güvence sistemi altında üretilmesini teşvik eder(2).

2. YAPI MALZEMELERİ YÖNETMELİĞİ

Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (YMY), Avrupa Birliği’nin resmi dergisinde 89/106/EEC referansı ile yayımlanmıştır(3). Bu yönetmeliğin amacı, bina ve diğer inşaat mühendisliği işleri dahil olmak üzere tüm yapı işlerinde kalıcı olarak kullanılmak amacıyla üretilecek yapı malzemelerinin taşınması gereken temel gerekleri, bu malzemelerin tâbi olması gereken uygunluk değerlendirme süreçleri, piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri ile ilgili usul ve esasları belirlemektir. Yapı malzemelerinin kullanım özellikleri, inşaat işlerinin makul bir çalışma hayatı boyunca altı temel gereği sağlamalıdır. Bu altı temel gerek: Mekanik dayanım ve stabilite, yangın durumunda emniyet, hijyen, sağlık ve çevre, kullanım emniyeti, gürültüye karşı koruma ve enerjiden tasarruf ve ısı muhafazasıdır (3,4).

YMY’nin amaçları için, yapı malzemesi şöyle tanımlanır: Hem yapı hemde inşaat mühendisliği işleri içinde daimi bir şekilde kullanılmak için üretilmiş herhangi bir ürün. Birkaç ürün bir takımı oluşturabilir ki bu takım, yönetmelik tarafından bir ürün olarak düşünülür(4). Sağlık ve emniyet açısından büyük öneme haiz olmayan malzemeler Avrupa Birliği Komisyonu (ABK), Yapı Daimi Komitesi’nin görüşünden faydalanarak liste halinde hazırlanarak düzenli aralıklarla gözden geçirilir. Bu tür malzemelerin piyasaya sunulabilmeleri için üreticinin yerleşik teknolojik kurallara uygun olarak yaptığı uygunluk beyanı yeterlidir. Bu kapsama giren yapı malzemelerinin CE işareti taşıma zorunluluğu yoktur. Böyle yapı malzemeleri için AB Resmi Gazetesi’nde yayımlanma zorunluluğu da yoktur(3).

YMY, 20 alt bölüme ayrılmıştır. Bunlar Tablo 1’de gösterilmiştir(5).

Tablo 1. Yapı Malzemeleri Yönetmeliği’ni oluşturan alt bölümler

Bölüm	Bölüm Adı	Bölüm	Bölüm Adı
SG 01	Bina bitimi	SG 11	Membranlar
SG 02	Çimento, beton ve harç	SG 12	Borular, tanklar ve atık su mühendislik ürünleri
SG 03	Baca ve duman yolları	SG 13	Önceden şekillendirilmiş beton ürünleri
SG 04	Binaya ait dolaşım araçları	SG 14	Beton için destekleyici ve güçlendirici çelik
SG 05	Kaplama	SG 15	Yol yapım ürünleri
SG 06	Kapılar ve pencereler	SG 16	Yapısal haller
SG 07	Sabit yangın korunma	SG 17	Yapısal metalik ürünler
SG 08	Sabitleyiciler	SG 18	Yapısal odun ürünler
SG 09	Cam	SG 19	Isı yalıtımı
SG 10	Duvarlar	SG 20	Odun tabanlı levhalar

Uyumlaştırılmış Standartlar'a (EN) ve Avrupa Teknik Onay Organizasyonu (EOTA) tarafından yayımlanan Avrupa Teknik Onayları'na (ATO) tâbi olmayan ancak bina ve diğer inşaat mühendisliği işlerini içermek üzere tüm yapı işlerinde kalıcı olarak kullanılmak amacıyla üretilen malzemelerin piyasaya sunulmalarına izin verilir ancak ürünün güvenli olduğu anlamına gelen 'G' işareti taşımaları gerekir. Bu kapsamda yer alan bir malzeme hakkında uyumlaştırılmış bir standardın yada ATO'nun yayımlanması halinde CE işareti taşıma zorunluluğu olan ürünler kapsamına dahil olur. Bir malzeme aynı anda birden fazla işaret taşıyamaz(4).

CE işaretinin ürünlere iliştilmesi çoğu durumda, ürünün taşıdığı risk derecesine bağlı olarak, üreticinin beyanı ile mümkün olmaktadır. Ürünle ilgili uyumlaştırılmış standartlarda, üretici ve belgelendirme kuruluşlarının sorumlulukları belirtilir. Risk oranı yüksek ürünlerin CE işaretlenmesi sürecine Avrupa Birliği tarafından onaylanmış tarafsız test ve belgelendirme kuruluşlarının katılımı zorunludur. Onaylanmış kuruluş, piyasaya arz edilecek ve yüksek riskli olarak nitelendirilen bir ürünün, pazarda yer almadan önce ilgili yönetmeliğe uygun olup olmadığının değerlendirilmesini yapan kuruluştur. Bu kuruluşlar, AB resmi dergisinde yayımlanır.

2.1. Türkiye'de Yapı Malzemeleri Yönetmeliği'nin Uygulanması

Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliğini tesis eden 1/95 ve 29/97 sayılı Ortaklık Konseyi Kararları, AB teknik mevzuatının uygulama koşul ve kurallarını belirlemiştir. Uyumu yapılan teknik mevzuatın hukuki altyapısını oluşturmak üzere, 4703 sayılı "Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun", Resmi Gazete'de yayınlanmış olup, 11 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir(6,7).

YMY'nin yasal dayanağını yukarıda anılan 4703 sayılı kanun oluşturur. YMY, 24870 sayılı Resmi Gazete'de 8.9.2002 tarihli olarak yayımlanmıştır. Yönetmeliğin 19. maddesi gereğince yayım tarihinden 18 ay sonra yürürlüğe girmiş olması öngörülmüş (4) ancak daha sonra 18.02.2006 tarih ve 26084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan geçici maddelerle yürürlük tarihi 1.1.2007 tarihine ertelenmiştir(8). Türkiye'de Nisan 2004 tarihinden beri, ithal edilen ürünlerde CE uygulamasına başlanılmıştır(9).

YMY hükümlerini, Bayındırlık ve İskan Bakanı yürütülür. Yönetmeliğe dahil ürünlerin test ve belgelendirilmesinde yer alacak tarafsız onay kuruluşları Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) tarafından ABK'na bildirilir. Bu çerçevede Tablo 2'de gösterilen aday sekiz onay kuruluşu, komisyona bildirilmiştir(10). Çeşitli nedenlerle bu adayların bir kısmı başvuru dosyalarını geri çekmiştir. Geri kalan kuruluşlar, Avrupa Akreditasyon Birliği tarafından yerinde inceleme yolu ile yeterlilikleri incelenmiştir. Bu çerçevede Türk Standartları Enstitüsü, Türk Loydu Vakfı ve Türk Çimento Müstahsilleri Birliği onaylanmış kuruluş olarak faaliyet göstermek üzere kimlik kayıt numarası beklemektedirler(11).

AB tarafından yayımlanan uyumlaştırılmış standartlar, TSE tarafından Türkçe'ye çevrilerek Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır. AB Resmi Gazetesinde yayımlanan ve TSE tarafından uyumlaştırılmış standartların referans numaralarını, yürürlük tarihlerini, CE işareti taşımalarının zorunlu kılındığı tarihleri içeren listeler, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (BİB) tarafından Resmi Gazete'de yayımlanır. Bu kapsamda en son, 23 Mart 2006 tarih ve 26117 sayılı Resmi Gazete'de "Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamında, uygulanacak teknik şartnamelerin yayımlanması hakkında tebliğin değiştirilmesine dair tebliğ" yayımlanmıştır. Söz konusu tebliğin Ek 1'inde, hangi malzemelerin CE işareti taşıması gerektiği yer almaktadır. Yine Ek 1'den, hangi odun tabanlı ürünlerin CE kapsamında olduğu bulunabilir. Anılan ekte TS EN 13986 uyumlaştırılmış standardı (*inşaatlarda kullanılan ahşap esaslı levhalar-karakteristikler, uygunluğu, değerlendirilmesi ve işaretleme*); "Bu standart EN 13986:2004'ün eş varlık döneminin sona ermesinden sonra (1.6.2006) iptal edilecektir" dipnotuyla yayımlanmıştır. Bunun anlamı: EN 13986 standardının 2002 ve 2004 sürümü, birlikte 01.062006 tarihine kadar geçerli olmuş 01.06 2006 tarihinden sonra ise sadece 2004 versiyonu geçerlidir. Bu liste dışındaki yapı malzemelerinin şu an için CE işareti taşıması zorunluluğu bulunmamaktadır(12).

BİB tarafından YMY uyum çalışmaları çerçevesinde oluşturulan alt komiteler, Tablo 3'de gösterilmiştir. Beş numara ile gösterilen "ahşap ve ahşap ürünleri" alt komitesi konuyla ilgili olması sebebi ile diğer alt

komitelerden farklı olarak daha ayrıntılı gösterilmiştir. Anılan tabloya göre, oluşturulan ahşap ve ahşap ürünleri teknik alt komitesinde, TSE'yi temsilen bir orman endüstri mühendisi bulunmaktadır(13).

Tablo 2. Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca Avrupa Birliği Komisyonu'na bildirilmiş aday onay kuruluşları ve ilgili oldukları yönetmelikler

	Onaylanmış Kuruluş Adayları (Kasım 2006)	Yönetmelikler
1	Türk Standartları Enstitüsü (TSE)	Basınçlı Kaplar
		Taşınabilir Basınçlı Ekipmanlar
		Gaz Yakan Cihazlar (90/396/EEC)
		Sıvı veya Gaz Yakıtla Çalışan Yeni Sıcak Su Kazanları (Etkinlik Gereklilikleri)
		Otomatik Olamyan Tartı Aletleri
		Kişisel Koruma Ekipmanları
		Oyuncaklar
		Tıbbi Cihazlar
		Yapı Malzemeleri
		Asansörler
2	Türk Loydu Vakfı	Basit Basınçlı Kaplar
		Basınçlı Kaplar
		Taşınabilir Basınçlı Ekipmanlar
		Sıvı veya Gaz Yakıtla Çalışan Yeni Sıcak Su Kazanları
		Gaz Yakan Cihazlar
		Kişisel Koruma Ekipmanları
		Gezi Tekneleri
3	Türk Çimento Müstahsilleri Birliği	Yapı Malzemeleri
4*	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu Marmara Araştırma Merkezi	Kişisel Koruma Ekipmanları
		Radyo & Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları
		Yapı Malzemeleri
5*	Kaya İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş	Kişisel Koruma Ekipmanları
6*	Çalışanların Sağlık Ekipmanı A.Ş	Kişisel Koruma Ekipmanları
7*	Yakupoğlu Ticaret A.Ş	Kişisel Koruma Ekipmanları
8*	YıldıZcell	Radyo & Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları

*Adaylıklarını geri çeken kuruluşlar

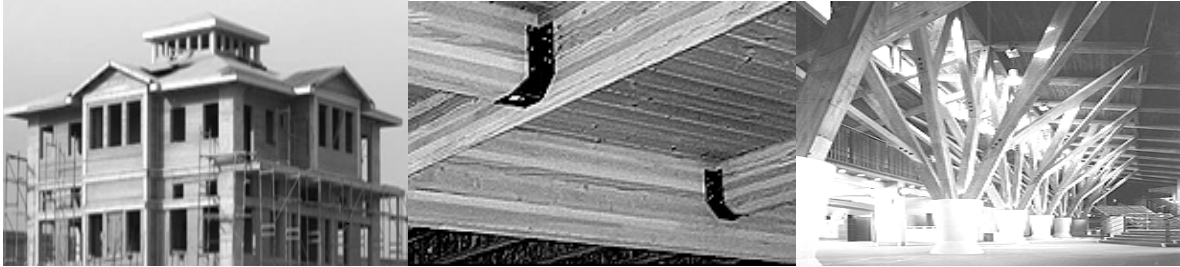
Tablo 3. Yapı malzemeleri yönetmeliği uyum çalışmaları çerçevesinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından oluşturulmuş alt komiteler (Haziran 2005).

Yapı Malzemesi Teknik Komitesi (YAMTEK)/ Teknik Alt Komiteleri			
1	Agrega, Beton, Çimento, Kireç, Yapıştırıcı, Alçı		
2	Kaplama ve Hazır Yapı Elemanları; Seramik, Karo, Seramik Malzeme Ürünleri, Kiremit, Doğal Yapı Taşları, Tuğla, Çatı Ürünleri ve Fayanslar		
3	Sıhhi ve Kalorifer Tesisatı, Mekan Isıtıcı Aletler, Atık Su Ürünleri		
4	Metal ve Metal Elemanları		
5	Ahşap ve Ahşap Mamülleri	Kurum Adı	Meslek Dalı
		Türk Standartları Enstitüsü	Orman Endüstri Mühendisi
		Türkiye Cumhuriyeti Karayolları	İnşaat Mühendisi
		Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	Kimya Mühendisi
		Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	Kimya Mühendisi
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	Mimar		
6	Yapı Kimyasalları ve Boyalar		
7	PVC Mamulleri, Asfalt ve Petrol Genleşme Derzi, Plastik Bağlayıcılar Türevleri, Jeotextiller, Vetureler, Trafik Sirkülasyon Donanımları Yol İnşa Ürünleri		
8	Cam ve Cam Mamulleri, Strüktürel Macunlu Cam Kitleri		
9	Isı Yalıtım Ürünleri, Sandviç Paneller, Tecrit Malzemeleri, Membranlar		
10	Yangın Alarmı/Dedeksiyon, Sabit Yangınla Mücadele, Alev ve Duman Kontrolü ve Patlamayı Bastıran Ürünler		

3. ODUN KÖKENLİ ÜRÜNLER

Odun her zaman başlıca yapı malzemesi olmuştur ancak, özellikle son 15 yıl içinde özel ürün geliştirme ve uygulamaları, Avrupa uyumlaştırması ve odun üzerine odaklanma yeni ürünler ve uygulama alanlarının genişlemesi ile sonuçlanmıştır. Odunun çevreye zarar vermeyen iyi özellikli ve yenilenebilir bir kaynak olması diğer malzemelere karşı üstün yanını oluşturur (14).

Yapı sektöründe odun malzemeler, çatı örtülerinde, tavanarası odaların iç ve dış duvarlarında ve döşemelerde artan bir şekilde kullanılmaktadır (Resim 1). Geçen yıllarda tek ve çok katlı binaların yapımında odun ve odun malzemelerin kullanımına artan bir ilgi vardır(13).

Şekil 1. Odun kökenli malzemelerin yapı işlerinde çeşitli şekillerde kullanılması.

Modern yapılarda, odun elemanların yapı üzerine eklenmesi yerine fabrikada üretilmiş odun elemanlarının kullanılmasının çok sayıda yararı vardır (Resim 2). Fabrikada üretilmiş odun elemanların kullanılmasının faydalarından birisi, ürün kalite güvence imkanıdır(14).

Resim 2. Prefabrik odun kökenli yapı malzemelerinin yapı üzerine eklenmesi.

CE işaretini ürüne eklemek için uyumlaştırılmış Avrupa Standartları (EN) ve Avrupa Teknik Onayları'nda (ETAG) tanımlanmış belirli işlerin yapılması gerekmektedir. YMY'ği içine giren odun kökenli ürünler için uyumlaştırılmış standartlar yada teknik onaylar Tablo 4'de gösterilmiştir. Bu tabloya zamanla yeni ürünlerin eklenmesi muhtemeldir(14).

Tablo 4. Hakkında uyumlaştırılmış bir standart bulunan odun kökenli ürünlerin standart numaraları ve tabi oldukları uygunluk onay sınıfları.

Ürün Adı	Uyumlaştırılmış Avrupa Standardı veya Avrupa Teknik Onayı	Uygunluk Onay Sınıfı
Odun tabanlı levhalar	EN 13986	1, 2+, 3, 4
Tutkallı tabakalı kereste	EN 14080	1
Parmak birleştirmeli yapısal kereste	EN 385	1
Dikdörtgen çapraz kesme yapısal kereste	EN 14081	2+
Delikli metal bağlayıcılar kullanılan prefabrik kirişler	EN 14250	2+
Kereste karkaslı evler için prefabrik duvar, döşeme ve çatı örtüsü elemanları	EN 14732-1/2	1
Yapısal tabakalı ahşap kaplama kereste	EN 14374	1
Bağlayıcılar	EN 14592	3, 4
Kereste yada odun tabanlı levhaların canlı saldırılarına karşı koruyucu işleme tabi tutulmasının sınıflandırması	Uyumlaştırılmış standarda uygun	--
Birleştiriciler	EN 14545	2+, 3
Döşemelik odun	EN 14342	3, 4
Masif odundan duvar panelleme ve koruyucu kaplama	EN 14915	1, 3, 4
Kereste iskeletli bina takımları	ETAG 007	1
Prefabrik merdiven takımları	ETAG 008	1, 2+
Odun tabanlı kompozit hafif uzun parçalar	ETAG 011	1
Bina kütük takımları	ETAG 015	1
Üç boyutlu çivili plakalar	ETAG 015	2+

Tablo 4'de bulunan bir ürünün, YMY'nin uygulamaya geçiş tarihinden sonra iç pazarlarda (Türkiye) satışa sunulabilmesi ilgili standardın gereklerini yerine getirdiğini gösteren CE işareti taşımasına bağlıdır. Aksi yönde davranan üreticilere 4703 sayılı kanun gereğince cezai yaptırım uygulanır(7).

3.1. Odun Tabanlı Levhalar

CE işareti için ilgili bir uyumlaştırılmış standardın bulunması bir ön koşuldur. EN 13986'nın 2003'de Avrupa Birliği resmi dergisinde yayımlanması ile birlikte odun tabanlı levhaların CE işareti taşımaları AB ortak pazarında Nisan 2003'de mümkün, Nisan 2004'den sonra ise zorunlu hale gelmiştir(15). EN 13986 sayılı uyumlaştırılmış standart, yonga levha, lif levha (MDF dahil), OSB ve kontraplağa uygulanacak yüz kadar

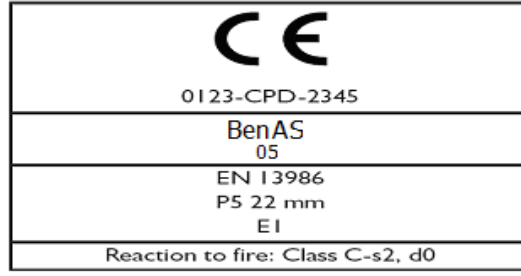
standartı içerir. Bunlar için de özellikler, performans ölçüleri ve uygulanacak test metodları bulunur. Odun tabanlı levhaların CE işareti onayı bu uyumlaştırılmış standartlara göre yapılır(16).

Tablo 5. Yonga levha, MDF and OSB için tanım ve özellik standartları

Numara	Uyumlaştırılmış Avrupa Standardının Adı		Levha Türü
EN 300	Yönlendirilmiş Parça Levhalar (OSB) – Tanım, Sınıflandırma ve Özellikler		OSB/1
	Tanımlanmış Levha Türleri	Genel amaçlı levhalar ve kuru şartlarda iç mobilya parçalarında kullanılacak levhalar (mutfak mobilyaları dahil)	OSB/2
		Kuru şartlarda kullanım için yük taşıyan levhalar	
		Rutubetli şartlarda kullanım için yük taşıyan levhalar	OSB/3
		Rutubetli şartlarda kullanım için ağır yük taşıyan levhalar	OSB/4
EN 309	Yonga Levhalar-Tanım ve Sınıflandırma		P1
EN 312	Yonga Levhalar-Özellikler		
	Tanımlanmış Levha Türleri	Kuru şartlarda kullanılacak genel amaçlı levhalar	P2
		Kuru şartlarda iç mobilya parçalarında kullanılacak levhalar(mutfak mobilyaları dahil)	
		Rutubetli şartlarda kullanılacak genel amaçlı levhalar	P3
		Kuru şartlarda kullanılacak yük taşıyan levhalar	P4
		Rutubetli şartlarda kullanılacak yük taşıyan levhalar	P5
		Kuru şartlarda kullanılacak ağır yük taşıyan levhalar	P6
Rutubetli şartlarda kullanılacak ağır yük taşıyan levhalar	P7		
EN 316	Odun Liflevhalar-Tanım, Sınıflandırma ve Semboller		
EN 622-1	Liflevhalar-Özellikler-Bölüm 1: Genel Gereksinimler		
EN 622-5	Liflevhalar-Özellikler-Bölüm 5: Kuru Süreç Levhalar için Gereksinimler		MDF
	Tanımlanmış Levha Türleri	Kuru şartlarda kullanılacak genel amaçlı levhalar	MDF.H
		Rutubetli şartlarda kullanılacak genel amaçlı levhalar	
		Kuru şartlarda kullanılacak yük taşıyan levhalar	MDF.LA
		Rutubetli şartlarda kullanılacak yük taşıyan levhalar	MDF.HLS

Tablo 5’de yonga levha, MDF ve OSB tipleri, CE işareti ile birlikte verilen bilgiler arasında bulunurlar. Tablo 5’de yer alan EN 312 serisi, yenilenmiş haliyledir. Bu düzenleminin nedeni; rutubetli şartlarda yapısal olmayan kullanımlar için yeni tip bir yonga levhanın tanımlanmış olmasıdır. Önceki EN 312 serisinde rutubetli şartlarda kullanımlar için sadece; yük taşıyan (P5) ve ağır yük taşıyan (P7) kullanımlar tanımlanmıştı. Ancak bu tip levhalar (P5 ve P7) için gerekli şartların, rutubetli şartlarda yük taşımayan (P3-iç mobilya yada mutfak mobilyası) kullanımlar için tasarlanmış yonga levhalar için aşırı olduğu düşünülmüştür. Yeni tip levhanın karşılaması gereken şartlar, kuru koşullarda iç mobilya donanımlarında kullanılacak levhaların şartlarından daha zor ancak rutubetli şartlarda yük taşıyan yonga levhaların şartlarından daha kolaydır. Tutarlı bir sınıflandırma için EN 312-2 ve EN 312-3 içindeki P2 ve P3, sırasıyla, P1 (genel amaç, kuru) ve P2 (iç mobilya parçası, kuru) olarak yeniden adlandırılmıştır. Rutubetli şartlarda yapısal olmayan kullanımlar için geliştirilen yeni tip yonga levha, P3 olarak adlandırılmış; yük taşıyan levhalar (P4’den P7’ye) değişmeden kalmıştır(17).

Tablo 5’de yer alan rutubetli şartlarda kullanılacak yük taşıyan levhaların örnek CE işareti bilgileri ürün üzerinde Şekil 6’da olduğu gibi düzenlenir. Şekil 6’ya göre 2005 yılında “BenAS” şirketine verilmiştir. Bu şirket, belirlenmiş grup 0123-CDP-2345’in denetimi altındadır. Ürün, EN 312’ye göre P5’in karakteristiklerine uygundur ve EN 13986’nın Ek B’sine göre *Sınıf EI* olarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca levha, test edilmiş ve EN 13501-1’e göre Avrupa Sınıfı C-s2 olarak sınıflandırılmıştır. Ateşe tepki sınıfı, tek olarak etiket üzerinde yada paket üzerine yazılır. Ancak bu durumda, son kullanım (son ürün olarak) şartları, ticari belge içinde verilir. Ürün biyolojik saldırılara karşı muamele edilmemiştir. Bundan ötürü bu işlem CE işareti ve beraberinde bulunması gereken bilgiler içinde tanımlanmamıştır(15).

Şekil 6. Rutubetli şartlarda yapısal uygulamalar içinde kullanılacak yangın geciktirici levhalar üzerinde zorunlu CE işareti ve beraberinde yer alan bilgilerin örnek gösterimi.

YMY, sadece yapı işleri içinde kalıcı bir şekilde birleştirici olarak üretilmiş ürünlere uygulanır. Bunun sonucu olarak odun işleri sektörünün önemli bir kısmı bu yönetmeliğin kapsamı dışındadır; örneğin, mobilya ve ambalaj endüstrisi(15).

4. TARTIŞMA

Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından ABK'na bildirilen aday onay kuruluşları (Tablo 2) henüz (Kasım 2006) onaylanmış kuruluş olarak yetkilendirilmemiştir(10,11). Yazında AB'ye üye olmayan bir ülkenin kuruluşunun onaylanmış bir kuruluş olarak tanınıp tanınmayacağı AB içinde tartışıldığını ve Türkiye'den bir kuruluşun onaylanması halinde ilk kez üye olmayan bir ülkenin kuruluşunun yetkilendirilmiş olacağı(18) ifade edilmiş olmasına rağmen uygulamada bu durum zaten mevcuttur. Tablo 7, AB üyesi olmadıkları halde CE işareti verme yetkisi verilmiş onaylanmış kuruluşları göstermektedir(19).

Tablo 7. AB üyesi olmayan ülkelerde CE işareti verme yetkisi olan onaylanmış kuruluşlar ve buldukları ülkeler.

Ülke Adı	Onaylanmış Kuruluş Sayısı	Onaylanmış Kuruluşların Numaraları
Amerika	17	NB 0975-0985, NB 1000, NB 1177, NB 1243, NB 1313, NB 1317, NB 1588
Avusturya	3	NB 0805, NB 0818, NB 0929
İzlanda	3	NB 0947, NB 1066, NB 1302
Japonya	2	NB 1731, NB 1780
Kanada	2	NB 1619, NB 1622
Norveç	16	NB 0431, NB 0434, NB 0435, NB 0436, NB 0470, NB 0510, NB 0572, NB 0575, NB 0868, NB 0883, NB 1070, NB 1071, NB 1084, NB 1111, NB 1223, NB 1278

Bu konunun iki yönünden ilki; AB'nin test ve belgelendirme konularında kendi kuruluşlarına karşı korumacı davranıyor olabilmesi ihtimalidir. Ürünün risk derecesine bağlı olarak bir ürünün CE onay sürecinin ilk yıl için tahmini 15.000,00 \$ ve sonraki yıllar için 4.000,00 \$'a mal olduğu(1) düşünülürse bunun onaylanmış kuruluşlar için bir istihdam ve gelir kaynağı olduğu görülebilir. Türkiye'de yerleşik bir kuruluşun onaylanması, birlik üyesi ülkelerin onay kuruluşlarının pazar payını düşürecek ve döviz çıkışı yerine girişi sağlayabilecektir. Örneğin AB'ye ihracat yapmak isteyen Pakistan yada Güney Kore'de kurulu bir işletme, ürünlerine Türkiye'de onaylanmış bir kuruluşun CE işareti taşıma yeterliliği alabilecektir. İkinci yön; gerçekten Türkiye'de CE işareti verme yeterliliğinde kuruluşların olmayışıdır. Yeterli olmayan bir kuruluşun, onaylanmış kuruluş olarak tanınmasının sakıncaları olacağı ve CE uygulaması amacıyla çelişeceği söylenebilir.

Kaçak yapılaşma, Türkiye'de önemli bir sorundur ve tüm yapıların ortalama %60-70'i kaçaktır(20). Bu şartlarda, inşaat işlerinde kullanılan yapı malzemelerinde CE işareti uygulamasının ne kadar ve nasıl denetlenebileceği konusu önemli bir sorundur.

YMY'nin 2007 yılına ertelenmiş olmasının nedeni, CE onay kuruluşlarının Türkiye'de onaylanmamış olmasıdır(18). Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), CE işareti gerektiren tüm direktiflerin uygulanmaya başlanması durumunda Türkiye'deki laboratuvarların kapasitesinin yeterli olmayacağını ifade etmektedir(10). DTM tarafından bildirilmiş aday kuruluşlarının tamamı, onaylanmış olsa dahi mevcut ihtiyacı karşılamaya yetmeyeceği söylenebilir. ABK'na bildirilmiş aday onay kuruluşlarından biri olan Türk Standartları Enstitüsü'nün durumu; hem standart yapan hem belge veren hemde onaylayan bir yapıda olması nedeniyle farklılık göstermektedir(21). Bu sorumluluklar Avrupa Birliği ülkelerinde farklı kurumlara dağıtılmıştır(18).

CE işareti, beraberinde işletmelere ek mali yükler getirmektedir. Orman ürünleri sanayinin küçük ve orta ölçekli aile işletmeleri özelliğinde olmaları olumsuz bir durumdur. KOSGEB, Halk Bankası ve DTM tarafından verilen krediler bu yapıdaki işletmelere yararlı olabilir.

5. SONUÇ

YMY kapsamında bulunan odun tabanlı yapı malzemeleri üreten orman endüstri işletmeleri, bu yönetmeliğin uygulanmaya başlanması ile birlikte uyumlaştırılmış standartların gereklerini karşıladığı anlamına gelen CE işaretini, ürünlerinin üzerine eklemeleri yasal bir zorunluluk olacaktır. Yönetmeliğin gereklerini karşılayıp CE işareti beyanında bulunan işletmeler, önemli bir rekabet unsuruna sahip olmuş olacaklardır. Yönetmelik kapsamındaki ürünlerin CE işareti beyanında bulunulmadan AB ortak pazarına ve Türkiye iç pazarına girmesi yasal olarak mümkün olmayacaktır.

CE işareti uygulamasının maliyet artışına neden olması beklenir ancak işletmelerin kendi ürünlerini kendi test ve kalite laboratuvarlarında test ve muayene etme yeteneklerini geliştirmeleri bu maliyetleri düşürebilir.

Deprem kuşağı üzerinde bulunan Türkiye'de, yapı işlerinde odun kökenli yapı malzemelerinin kullanımının artması, bu yapılırken doğru yerde doğru malzemenin kullanılmasını amaçlayan YMY'ne uygun olarak kullanılması üretici, tüketici ve kamunun yararına olacaktır.

CE işareti uygulamasının orman ürünleri sanayinin yapısında ne gibi etkiler ya da değişiklikler yapacağı konusu araştırılmaya açıktır.

KAYNAKLAR

1. Baysan, Ö. ve Civelek, O. 2004. Türkiye'nin Avrupa Birliği Teknik Mevzuatına Uyum Çalışmaları ve CE İşareti, İstanbul Sanayi Odası Yayınları No: 2004/11, ISBN: 975-512-860-3.
2. Julin, A. 1998. European Quality Promotion Policy for Improving the Competitiveness of European Industry, Accreditation and Quality Assurance; 5- 3, 208-210.
3. Anonymous 1989. Council Directive 89/106/EEC, Official Journal of the European Union, 40, Brussels.
4. Anonim 2002. Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (89/106/EEC), Resmi Gazete Sayı: 24870, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara.
5. Anonymous 2005. <http://ec.europa.eu/enterprise/construction/internal/cpdgnb/sglist.htm>.
6. Anonymous 1996. Decision No 1/95 of the EC-Turkey Association Council of 22 December 1995 on Implementing the Final Phase of the Customs Union, Official Journal L035, 1-47, Brussels.
7. Anonim 2001. 4703 Sayılı Ürnlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun, Resmi Gazete Tarihi: 11 Temmuz 2001, Resmi Gazete Numarası: 24459, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara.
8. Anonim 2006. Yapı Malzemeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete Tarihi: 18 Subat 2006, Resmi Gazete Numarası: 26084, Ankara.
9. Anonym 2006. <http://www.export.gov.tr>
10. Dupont, E., Sjöberg, B., Malmqvist, M. and Carneiro, K. 2005. Support to the Quality Infrastructure in Turkey: Country Report 2004-2005, CEN European Committee for Standardisation, Brussels.
11. Özçelik, İ. 2006. Dış Ticaret Müsteşarlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Bilgi Edinme Talebi Sayı Num: B.02.1.DTM.0.15.00/, Ankara.

12. Anonim 2004. Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Kapsamında, Uygulanacak Teknik Şartnamelerin Yayınlanması Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: TAU/2004-003).
13. <http://www.bayindirlik.gov.tr/turkce/yapidenetim/html/altkomite.htm>
14. Fynholm, P. 2006. <http://www.danishtechnology.dk/building/8461>
15. Anonymous 2006. CE Marking of Wood Products, in Particular MDF, www.mdf-info.org
16. Sulman, D. 2006. It's a Question of Standards, Scottish Timber Trade Association, www.stta.org.uk/question_of_standard.html.
17. Anonymous 2006. http://www.mdf-info.org/website_epf/main_ce.html
18. Kamil, M. 2006. AB Sürecinde Bazı Problemler Çözümüne Kavuşturulamadı, Yalıtım Dergisi, Sayı 61, Temmuz-Ağustos 2006.
19. Anonymous 2006. http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/legislation/nb/notified_bodies.htm
20. Yalçınbayır, E. 2005. TBMM Tutanak Dergisi, Cilt 9, Mart 2005, Ankara.
21. Anonymous 2006. Contribution to 2006 Regular Report on Turkey's Progress towards Accession, Secretariat General for the European Union Affairs, Ankara.